

BALÁZS GÉZA

RÉGI-ÚJ UTAKON A MAGYAR NYELV ÉS KULTÚRA NEMZETKÖZI TÁRSASÁGA

■ Az 1970-ben indult Anyanyelvi Konferenciákból indult mozgalom 1992. február 1-jével Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságaként egyesületi formában is működik. Az elmúlt csaknem ötven évben ez a magyar nyelvi diaszpórákat, szórványokat és tömböket összefogó kezdeményezés sokat változott; de alapvető célját, a magyar nyelv és kultúra egységének megőrzését, terjesztését mindvégig képviselte. A mozgalomnak három fő korszakát különböztethetjük meg: 1) Anyanyelvi Konferencia néven ötévente nagy találkozók szervezése (1970–1992), 2) Anyanyelvi Konferencia – A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága néven az intézményesülés, a kiteljesedés időszaka (1992–2012), 3) A küldetés megőrzése mellett új utak keresése az anyanyelvi művelődésben (2012).

A kezdetek

■ Magyarországon a szocializmus (szovjet rendszer) időszakában a nemzeti, nemzetiségi kérdés – ami összefonódik az anyanyelvvel, nyelvhasználattal, nyelvi jogokkal – részben tabutéma, részben óvatosan mégis kezelhető ügy volt. A nyelvművelés (az anyanyelv fejlesztése, egyfajta stratégiája) a szocialista elvek és gyakorlat számára kisebb korlátokkal elfogadható volt, ám neuralgikus kérdésnek számított a magyarság szempontjából különösen érzékeny ki-

Rendezvényeinken
mindig új arcokat,
fiatalokat kértem fel
előadásra. Az ilyen
elkéréseknek,
lehetőségeknek komoly
motivációs erejük van.

sebségi kérdés, valamint a kapitalista világba kivándoroltak (akkor kifejezéssel: „disszidensek”) kulturális és nyelvi helyzete.

E szorító körülmények között némiképpen felszabadítólag hatott a Magyarok Világszövetségéhez kapcsolva 1970-ben elindított anyanyelvi „mozgalom”, amely úgy is felfogható, mint a magyarság szellemi újraegyesítése. Történészeknek kell magyarázniuk, hogy miért vált lehetővé az (első) Anyanyelvi Konferencia megrendezése 1970-ben, a kádári rendszerben. (Az Anyanyelvi Konferencia kezdetben nem volt intézmény, hanem a Magyarok Világszövetsége egyik „rendezvénye”.) Nyilván több oka volt az Anyanyelvi Konferencia (1970) megszületésének. Az egyik az 1968-as nyitás (új gazdasági mechanizmus), amely egyfajta „magyar utat” kívánt meghatározni, s amelybe „belefért” egy kis nemzeti (akkor úgy mondták volna: „haladó hazafiság”) töltet. A másik, mélyebb ok talán a kádári rendszer lelkiismeret-furdalása lehetett: hiszen 1956 elárulása, leverése vezetett az újabb 20. századi tragikus magyar exodushoz. A harmadik ok talán a figyelmetlenség, nemtörődomség vagy taktika: kulturális-nyelvi kérdésekkel a rendszer nem dönthető meg, ki lehet nyitni ezt a szelepet... És még lehetnek további okok is. Például az, hogy a hatalom nem gondolt semmire. Anyanyelvi Konferencia? Miért ne?

Közvetlenül azért mégis voltak valakik, akik személy szerint mozgatták az eseményeket. Az Amerikában élő Nagy Károly professzor, aki nyírségi származása révén levelezni kezdett Váci Mihállyal, akkor országgyűlési képviselővel. A fennmaradt levelezés tanúsága szerint Váci, Nagy Károly sugalmazására, maga szorgalmazta az első Anyanyelvi Konferencia meghirdetését, és állami pénzt is szerzett a 62 külföldi meghívott fogadására. (Ladányi 2002. 79.)

Az Anyanyelvi Konferencia születése és első korszaka (1970–1992)

■ 1970. augusztus 1–15. között Budapesten és Debrecenben (a Kossuth Lajos Tudományegyetemen) megrendezték az I. Anyanyelvi Konferenciát. Ennek indoklását így találjuk egy 1981-ben megjelent kiadványban (a szöveget tehát ebből a „nézőpontból” érdemes értelmezni):

„A modern kor »népvándorlásai«, történelmi vándorlásai során néptöredékek, embercsoportok, egyének sodródtak messze országuktól. Századunk hatvanas éveitől annak lehettünk tanúi, hogy a szakadt családok, egyének őseik és nemzetük múltja felé fordulva s felmérve erőiket tudatosították önmagukban származásukat, népi hovatartozásukat, elkezdték az ősi gyökerekhez vezető út keresését. Ezt tették a világban szétszóródott, illetve a határainkon kívül került magyarok is. Kultúránk, nyelvünk, nemzeti tudatunk legjobb képviselői: Kodály Zoltán, Bárczi Géza, Illyés Gyula, Váci Mihály, Lőrincze Lajos és tanítványaink, követőik pedig Magyarországon formálták úgy a nemzeti tudatot, hogy társadalmunk a távolba került magyarokat továbbra is az egyetemes magyarság részének tekintse.” (Ginter 1981. 7.)

Hiteles emberek voltak az alapítók. Az I. Anyanyelvi konferencia védnökségének elnöke Bárczi Géza, titkára Czidor János lett, a tagok között jeles értelmiségiek voltak. A másodikon (Szombathely, 1973) az elnök Bárczi Géza mellett már ügyvezető elnökként jegyzik Lőrincze Lajost – s a tagok száma is bőven szaporodott. A III. konferencián (Budapest, 1977) Bárczi Géza halála (1975) után elnökké választotta Lőrincze Lajost (titkár: Kerékgyártó László, és ismét jelentősen bővült a tagok száma). A IV. Pécsett (1981. augusztus 2–8.), az V. Veszprémben

(1985), a VI. Kecskeméten (1989), a VII. Esztergomban (1992) volt. Az 1985-ös veszprémi konferenciáról így számolt be L. L. [Lőrincze Lajos] (1985/4: 5.) az *Édes Anyanyelvünkben*:

„Tizenöt évvel ezelőtt ültünk le először tanácskozni »anyanyelvi ügyben« hazai és határainkon kívül élő nyelvészek, írók, irodalmárok, pedagógusok és sok egyéb szakma képviselői: hogyan tudnánk segíteni a szórványban élő magyarságot abban, hogy anyanyelvét, magyar kultúráját őrizze, és utódainak továbbadhassa. Az első találkozást 3-4 évente követte a többi, s mindegyiken volt miről számot adni: milyen nyelvtanulási, nyelvgyakorlási lehetőségeket nyújtottunk idehaza a határainkon kívül élő fiatalok számára; milyen könyveket állítottunk össze a kinti hétvégi iskolák segítségére; hogyan segítettünk a kinti pedagógusok továbbképzésében; milyen segítséget nyújtottunk a magyar kultúra megismertetésében, megszerettetésében. [...] Az elmúlt éveket s a mai helyzetet így jellemezte Czigány Lóránt, az akkor Londonban élő neves irodalomtörténész: »Az anyanyelvi mozgalom első korszaka, a hőskor befejeződött. Tizenöt év hosszú idő. Lassan már a külvilág, a kívülállók is perspektívában látják az anyanyelvi mozgalmat, s munkánk arányait is értékelni tudják.«”

Lőrincze Lajos az 1992. évi esztergomi konferenciáig, tehát 1973. és 1992. között elnökölte (1973–1977 között ügyvezetőként, utána elnökként) a társaságot (pontosabban annak védnökségét). Visszavonulására Pomogáts Béla így emlékezik:

„Tekintettel Lőrincze Lajos hosszan elhúzódó betegségére, elnökünk levélben jelentette be visszavonulási szándékát. A konferencia (VII. Esztergom, 1992. – B. G.) köszönetet mondott Lőrincze tanár úrnak sok évtizedes fáradhatatlan tevékenységéért, és őt a társaság tiszteletbeli elnökének választotta meg, ezt a tisztét azonban, nagy fájdalomunkra, már nem sokáig tölthette be, mint-hogy a következő esztendő őszén elhalálozott.” (Pomogáts 2012. 17.)

Az első anyanyelvi konferenciák külföldi, amerikai visszhangjáról Kovács László (2010. 96.), a Purdue University professor emeritusa így számol be:

„[Az egyesült államokbeli közvélemény] (n)agyobbrészt elutasította magát a konferenciát, s a magyar kormány egyfajta politikai sakkhúzásának akarta elkönyvelni. A résztvevők viszont érezték a konferencia jelentőségét vagy a határon túl – és a mi esetünkben a tengeren túl – élő magyarság nyelvi elkülönülése iránt való szakmai és nemzeti érdeklődést. Az előadások és a beszélgetések kötetlenül haladtak, a személyes találkozás pótolta sok mulasztást, s megkísérelte orvosolni azt, amire az évtizedek folyamán addig nem volt alkalom. Tehát a politikai sorompót a nyelv művelése és ápolása lassan fölemelte és az addigi gátlások lassan, szakmailag feloldódni látszottak.”

A második korszak (1992–2012)

■ A magyarországi rendszerváltás (1989/1990) után megváltozott, megnövekedett lehetőségek következtében az Anyanyelvi Konferencia előtt új korszak nyílt. Az esztergomi konferencián részt vevők úgy döntöttek, hogy a „konferencia” állandósul, egyesületté alakul. Ekkor jött létre az Anyanyelvi Konferencia – A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága (AK-MNYKNT) egyesület, mely egy ideig (1995-ig) még a Magyarok Világszövetségének épületében működött, majd a Világszövetségben történt változások hatására kapcsolatát megszakítva elköltözött (előbb a Nándorfejérvári úti bérleménybe, később a mai, Rákóczi

úti önálló székhelyére). A konferenciák sorozata folytatódott: Eger (VIII., 1996), Marosvásárhely (IX., 2000), Révkomárom (X., 2005), majd egy pótkonferencia 2006. augusztus 18-án Budapesten (XI.), végül pedig: Makkosjánosi (Beregszász mellett, XII., 2010). Ennek a konferenciának a zárónyilatkozata részben ismét módosította, a korhoz igazította az AK-MNYKNT irányvonalát:

„A rendszerváltás nyomán bekövetkezett a kultúraváltás és a közösségi létformák újrafogalmazásának korszaka. Újra kell tehát gondolnunk a magyar nyelv és kultúra szerepét a nemzetépítésben. A résztvevők egyöntetű megállapítása szerint A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia feladata olyan szellemi műhely létrehozása, amely megkísérelheti irányelvek körvonalazását (mind a politika, mind a civil társadalom számára) a nyelv és kultúra nemzetépítő szerepére vonatkozóan. A munkálatok során megfogalmazódtak A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia jövőbeni munkastílusának alapelvei is. Talán szakbizottságok alakítása lenne a járható út, amelyek a kulturális nemzetépítés konkrét feladatainak megoldásában partnerként együtt gondolkodhatnának kormányzati, támogatáspolitikai testületekkel szakágazati stratégiák kidolgozásában. Az anyanyelv és kultúra nemzetépítő szerepének biztosítására, uniós keretben, hozzájárulnánk a szubszidiaritás alapelvein nyugvó közösségi autonómiaformák létét közjogilag szavatoló európai normák kidolgozásához. Külön figyelmet követel a Kárpát-medencei szórványok és a nyugati magyar diaszpórák helyzete.

Az oktatás helyzetének áttekintésekor a résztvevők megállapították, hogy az európai oktatási térséghez való csatlakozás folyamatában, közösségeink tudástökéje révén biztosított versenyképessége érdekében, nem elegendő csupán struktúrák átvétele, hanem régiókra alkalmazott támogatási és intézményépítési stratégiákra van szükség, hogy legyőzhessük az olykor jelentkező többségi nemzetállami hegemónikus szándékokat, és kialakíthassuk a közösségi önkormányzatra alapuló teljes körű oktatási, anyanyelvű struktúrákat.”

Új utak keresése (2012–)

■ 2010-et követően a következő konferencia helyszínének Zentát jelölték meg, de a bekövetkező változások miatt a tervek módosultak. 2010 után az MNYKNT rendszeres állami támogatása megszűnt, munkája ellehetetlenült, sem kiadványokra, sem programokra, sem pedig az iroda működtetésére nem maradt forrás. Pomogáts Béla 2012-ben lemondott az elnökségről, és Balázs Géza egyetemi tanárnak adta át a stafétát, kérve, hogy őrizze meg az MNYKNT szép hagyományait, de keressen új célokat, lehetőségeket, fiatalítsa a tagságot. A kritikus helyzetben kötelességemnek éreztem a munka folytatását. Részben azért, mert személyemben és szervezetileg is folytatója vagyok az alapítók, Bárczi Géza és Lőrincze Lajos munkásságának. 2003-tól én vezetem Bárczi Géza 1970-ben alapított tanszékét, az ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszékét, amelynek címzetes egyetemi tanára volt Lőrincze Lajos is. Valamint 1992-től *Tetten ért szavak*, ma pedig már *Édes anyanyelvünk* című rádióműsoromban folytatója vagyok Lőrincze Lajos rádiós nyelveművelő munkásságának. Mindezek mellett tudományos ismeretterjesztő, kultúraszervező munkásságomból adódóan igyekeztem megfelelni Pomogáts Béla kérésének: megújítani az MNYKNT-t.

Felkért tanácsadó testület segíti az elnökség munkáját: Bodó Barna, Dupka György, Gyetvainé Szorcsik Angéla, Koncz Gábor, Ludányi András, Moritz László

ló, Nagy Zoltán, Pomogáts Béla. Pomogáts Béla tiszteletbeli elnök mellett 2015-től két aktív alelnök segíti a munkát: Moritz László és Pusztay János.

S ezek után a terveimről és azok megvalósulásáról szólok.

Először is az egymás mellett párhuzamosan működő, de egymásra nem reflektáló anyanyelvi civilszervezetek összefogására irányult a figyelmem. Személyemben megvolt a kapcsolat, az összeköttetés az 1989-ben alakult Anyanyelv-ápolók Szövetségével (korábban voltam ügyvezetője, jelenleg alelnöke vagyok ennek a szervezetnek) mint az egyik legnagyobb létszámú, minden megyére, sőt a határokon túlra is terjeszkedő egyesülettel. Ez a szervezet adja ki a legnagyobb példányszámú ismeretterjesztő folyóiratot, az *Édes Anyanyelvünket* (1979 óta évi 5 számban), egész évre kiterjedő programsorozata van, jórészt összefogja és működteti a teljes iskolarendszert átfogó anyanyelvi versenyeket: a kisiskolások, a középiskolások és az egyetemisták szépkiejtési, retorikai, helyesírási versenyeit. Korábban az MNYKNT-nek nem volt semmilyen személyes vagy intézményes kapcsolata ezzel a szervezettel, pedig számos területen párhuzamos tevékenységet folytattak. Csak egyetlen példa. Az ASZ mintájára alakult meg az AESZ (Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége), az ASZ-nak az AESZ-szel szoros együttműködése van (rendezvények, táborok), az MNYKNT több AESZ-pályázat lebonyolítója, de nem volt egyéb együttműködés. Az első tervem valóra vált azzal, hogy a két legnagyobb anyanyelvi szervezet 2012-től kezdve összehangolja működését; nagy, nyilvános programjaikat együtt hirdetik meg, sőt közös programokat is rendeznek.

Második tervem az anyanyelvi szervezeteknek a magyar nyelvstratégiába illesztése volt. Az MTA Magyar Nyelvi Bizottsága felkérésére 1996-ban kidolgoztam és közzé is tettem a magyar nyelvstratégiáról szóló gondolataimat. A magyar nyelvstratégia az elmúlt húsz évben bevett fogalommá vált, és fokról fokra erősödött, sőt intézményesedett. 2000-ben létrehoztam a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoportot, 2006-ban a Magyar Nyelvi Szolgáltató Irodát (Manyszi), és három nyelvész kollégámmal 2014-ben a Magyar Nyelvstratégiai Intézetet (Manysi) mint állami intézményt. A magyar nyelvstratégia fontossága, alapelvei, működésének területei – néhány nyelvész idegenkedése ellenére is – elfogadottá váltak a közéletben. A magyar nyelvstratégia intézményesülése tehát megtörtént, ám a végrehajtásában nagyon fontos szerepe van a társadalmi szervezeteknek: itt kívántam bekapcsolni az ASZ-t és az MNYKNT-t, illetve minden olyan formális vagy informális szervezetet, szerveződést, amely a magyar nyelv hagyományainak őrzését vagy fejlesztését fontosnak tartja. A magyar nyelvstratégia sikerességét bizonyítja, hogy 2017-től az anyanyelvi civilszervezetek közös kormányzati támogatást kapnak (ezt a támogatást az ASZ kezeli, de a kormányhatározatban az MNYKNT is nevesítve van).

A harmadik tervem az MNYKNT kommunikációjának megújítása volt. Egy 21. századi szervezet nem lehet meg a modern technika (internet) nélkül. 1970-től megjelenik a *Nyelvünk és Kultúránk* (rendszerint évi 4 számmal), ám ennek külföldre való postázása az utóbbi években az anyagi lehetőségek megszűnése miatt elmaradt. A NYÉK már nem tudta betölteni azt a fontos szerepet, amiért létrejött: hogy az összmagyarorsági nyelvi és kulturális fóruma legyen. Az MNYKNT-nek volt egy honlapja, de – ugyancsak az anyagi nehézségek miatt – alig frissült, és semmilyen kommunikáció nem zajlott rajta. Első lépésként (és ehhez nem kellett pénz sem) felfrissítettük az *mnyknt.hu* honlapot, rögtön megindítottuk az *E-NYÉK* című világhálós lapot. Bejegyeztettük az *E-NYÉK*-et a Nemzeti Média- és

Hírközlési Hatóságnál (2013. október 31.). Az *E-NYÉK*-be azonnal fel tudunk tenni írásokat, fényképeket, s ezek értelemszerűen a világ bármely részén azonnal olvashatók is. Az *E-NYÉK*-nek van nyilvános számlálója is: öt év alatt az egyik írásunk látogatottsága meghaladta a tízezret, de egy-két év után anyagaink látogatottsága szinte mindig meghaladja az ezret, némelyik a sokezret. De nem hagytuk abba a hagyományos, nyomtatott alapú NYÉK kiadását sem: új, színes borítóval, diákszerkesztők bevonásával évente kiadunk egy-egy összevont (1–4.) számot, amely lapozható formában elektronikusan is megtekinthető a honlapon (ezeknek az összevont, szerkesztett számoknak a látogatottsága is eléri az ezer főt). 2018-ban tovább fejlesztettük az mnyknt.hu-t (elsősorban a honlap szerkesztői felületét).

Negyedik tervem a fiatalítás volt. Az MNYKNT hagyományos tagsága értelemszerűen a idősebb korosztályból került ki. Szinte minden konferencián és közgyűlésen elhangzott: fiatalítani kell. Egész életemben egyetemen tanítottam, viszonylag jól ismerem az egyetemista korosztályt. Mivel a mai internetes nemzedék pusztán hívószóra, csalogatásra nem mozdul, az elvont értékek iránt nem érdeklődik, más módszerekkel igyekeztem felhívni figyelmüket az MNYKNT-ben folyó munkára. Egyetemista fiatalokat kértem fel cikkírára, és lehetőséget adtam nekik a mi témánkba is tartozó írásaik, tanulmányaik közlésére. Ugyancsak egyetemistákat kértem föl az éves NYÉK szerkesztésére. Rendezvényeinken mindig új arcokat, fiatalokat kértem fel előadásra. Az ilyen felkéréseknek, lehetőségeknek komoly motivációs erejük van. De szervezetileg is igyekeztem az egyetemista korosztályt az MNYKNT-hez kapcsolni. Ehhez kínált alkalmat az a tény, hogy 2012-ben felkértem a Bolyai Önképző Műhely – részben az MTA égisze alatt működő egyfajta egyetemközi szakkollégium – vezetésére. A Bolyai Önképző Műhelyben havonta egyszer találkoznak, és önképző módszerrel, filmek, könyvek, zenék, egyéb műalkotások segítségével mélyülnek el egy-egy témakörben a fiatalok. Ennek a műhelynek kínáltuk találkozási és klublehetőséget a Blaha Lujza téri irodánkban. A fiatalok az önképző tematikán túl kórust, színjátszókört is szerveztek, s ennek is befogadó otthona lett az MNYKNT irodája. A fiatalítás mellett azonban nagyon fontos az MNYKNT-hez hű idősebb tagtársak megtartása, sőt visszahívása is. Ugyanis a korábbi, kissé „pangó” időszakban sokan elmaradoztak a szervezetből.

És ezzel már el is érkeztünk ötödik tervemhez, a programok újraindításához, a rendezvények színesítéséhez. Az MNYKNT programjai korábban már főleg a megszokott határon túli anyanyelvi-irodalmi-művelődési napokhoz való kapcsolódás volt. Ez természetesen ma is fontos, de még fontosabb újabb és újabb kezdeményezéseket indítani. Így határoztuk el, hogy minden év november első hétfőjén Budapesten – lehetőség szerint az adott évhez kapcsolódó tematikával – találkozót (konferenciát) szervezünk. Azért november első hétfőjén, mert október 23-a, valamint a halottak napja kapcsán sokan jönnek ezidőtájt Budapestre, s így egyszerűbben bekapcsolódhatnak a konferenciába. Novemberi konferenciáink tematikája a következő volt:

2013. nov. 4. „Kenyérhéjmagyarok” – Magyar szórványképek, szórványfelfedezők.

2014. nov. 3. Irodalom – nyelv – identitás.

2015. nov. 3. Jelentés a magyar nyelvről 2010–2015.

2016. nov. 7. 56 gondolat 56-ról. Emlékkonferencia és irodalmi műsor.

2017. nov. 6. Gátszakadás. A Biblia nemzeti nyelveken.

Az éves „nagykonferenciák” mellett további saját kezdeményezésű és az egyesület hatókörén túlnyúló rendezvények:

2015. május 15. Nagyvárad: 13. Anyanyelvi Konferencia.

2015. november 13. Lőrincze Lajos-ülésszak (születésének 100. évfordulóján) a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

2016. május 14. Közép-európai nyelvstratégiai fórum (anyagát kötetben is megjelentette az MNYKNT).

2017. április 28–29. Anyanyelv és oktatás. Magyar tannyelvű pedagógusképzés a Kárpát-medencében.

2017. március 17–19. Szórványbélyeg. A számadattól az emberig. Nemzetközi konferencia.

2017. október 6. Szent László és Nagyvárad – az MNYKNT emlékülése.

Élmény- és esszékonferenciák Széphalomban, A Magyar Nyelv Múzeumában (kapcsolódva az anyanyelvi júniális és a nyelvésztábor rendezvényeihez) – az előadások java része írott formában is megjelent a NYÉK soron következő évkönyvében:

2011. június 18. Nyelv és lélek. Jeles nyelvművelők Kazinczytól Lőrinczéig.

2012. június 16. Étel és nyelv – az országos vadéltelző versenyhez kapcsolódva.

2013. június 22. WS100 – élménykonferencia Weöres Sándor 100. születésnapján.

2014. június 21. Irodalmi nyelvünk szülőföldjén.

2015. június 20. Lőrincze Lajos 100 – esszékonferencia Lőrincze Lajos születésének 100. évfordulóján.

Ebben az évben kiemelten foglalkoztunk Lőrincze Lajos évfordulója kapcsán volt elnökünk munkásságával. (Egy áttekintés itt olvasható: Balázs Géza 2015.)

2016. június 18. A legnagyobb magyarok... Esszékonferencia Széchenyi István születésének 225. évfordulójához kapcsolódva.

2017. június 23–24. Aranyra hangolva – Arany János emlékkonferencia.

2018. június 23. Esszékonferencia Eötvös József 150 éves népiszkolai törvénye kapcsán.

Ezek mellett két korábbi rendezvénysorozatunk mintájára újakat is indítottunk: 2016-tól Bihari Nyári Egyetem címmel, immár Berettyóújfaluban kívánjuk folytatni a nyári egyetem-sorozatunkat, 2017-től pedig tehetséges határon túli kisiskolásoknak indítottunk olvasótábort Aranyosapátiban a Falvak Kultúrájáért Alapítvánnyal és a Magyar Olvasástársasággal közösen.

És a folytatás...

■ Az Anyanyelvi Konferenciát és a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságát már többször temették, de működése – ahogy láthattuk – 1970-től mégis folyamatos. Egyesületi céljaink ma a következők:

„A világ bármely részében – különösen a kisebbségben – élő magyarság magyar anyanyelvének, kultúrájának, anyanyelvi és kulturális önazonosságának megtartása, művelése, fejlesztése. A magyar nyelv és kultúra védelme, fejlesztése. A magyar nyelv kulturált használatának, közéleti szerepének és használati (nyelvi) jogának bővítése. Más nyelvi-kulturális mozgalmakkal kapcsolatteremtés, összefogás keresése az egyetemes magyar nyelv és kultúra érdekében. A kulturális-nyelvi tevékenység kiterjesztése a társadalom minden rétegére és közösségére (család), bekapcsolva ebbe a szellemi és művészeti élet tagjait, kiemelke-

dő képviselőit is. Együttműködés minden olyan hazai és külföldi intézménnyel, szervezettel, közösséggel, amelynek tevékenységéhez kapcsolódik a magyar nyelvi kultúra művelése, terjesztése, fejlesztése.

Feladatát elsősorban a kulturális élet területén végzi. Tevékenységnek a körébe tartoznak különösen:

- szervezeti kapcsolat ápolása határon túli, valamint a diaszpórában működő magyar kulturális szervezetekkel, különös tekintettel a következő területekre: Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Moldva, Vajdaság, Horvátország, Szlovénia, Burgenland, valamint: Észak-, Nyugat-Európa, Észak- és Dél-Amerika,

- együttműködés tudományos, nevelésügyi, felsőoktatási intézményekkel, amelyeknek feladata a magyar nyelvvel és kultúrával való foglalkozás,

- együttműködés a gazdasági élet szerepelőivel, amennyiben támogatják a kulturális-nyelvi célokat,

- az időszaki tanácskozások és konferenciák szervezése; előadások, konferenciák, pályázatok, mozgalmak támogatása szervezése,

- oktatási és kulturális gyermek- és ifjúsági táborkok, tanfolyamok szervezése,

- kül- és belföldi diákcserre-mozgalom támogatása,

- pedagógusok, könyvtárosok, levéltárosok, könyv- és lapkiadók, újságírók és a nemzeti kultúra fenntartását és terjesztését szolgáló szakemberek továbbképzését elősegítő tanfolyamok, találkozók, táborkok szervezése,

- szakelőadók kiküldésének és cseréjének megszervezése,

- tankönyvek és kiadványok (könyvek), a *Nyelvünk és Kultúránk* című folyóirat, honlap, valamint hírlevél megjelentetése,

- szakmai elemzések (tanulmányok) készítése,

- a nyelvi jogok nyomán követése, népszerűsítése,

- az irodalmi és néprajzi kultúra terjesztése,

- pályázatleboncoló feladatok végzése határon túli magyar szervezetek számára.

- feladatának tekinti az Egyesület a munkájáról történő tájékoztatást, valamint a magyar anyanyelv és kultúra megtartását, művelését mint alapvető egyéni és kollektív emberi jogot védő tevékenységet is.

Az Egyesület együttműködik minden olyan magyarországi és Magyarország határain túli társadalmi, kulturális, tudományos, egyházi, ifjúsági szervezettel és intézménnyel, amely a magyarság nemzeti érdekeinek, nyelvének és kultúrájának védelmét és fejlesztését tekinti feladatának, vagy azt támogatja.

Az Egyesület abban a meggyőződésben vállalja feladatait, hogy a világ minden részében élő magyarság lelki és szellemi egységének helyreállítását, magyar nemzeti tudatának fejlődését szolgálja.

Törekvéseiben a nemzet iránt érzett és vállalt felelőssége vezérli.

E célokat közhasznú tevékenységként, e tevékenység kielégítését nyereség- és vagyonszerzési cél nélkül szolgáló tevékenység folytatását közhasznú egyesület formájában végzi.”

■ SZAKIRODALOM

Balázs Géza: *Lőrincze Lajos életműve és öröksége*. Magyar Nyelvőr 2015. 4. 373–381.

Ginter Károly: *Az anyanyelvi mozgalom első évtizede*. Tankönyvkiadó, Bp., 1981.

Kovács László: *Lőrincze Lajos – a néptanító*. Nyelvünk és Kultúránk 2010. 1. 94–97.

Ladányi András: *Nyírségi tanítók kezdeményezték az Anyanyelvi Konferenciát. A nyugati magyarság és Váci Mihály*. Nagy Károllyal beszélget Ladányi András. Nyelvünk és Kultúránk 2002. 1. 77–83.

L. L. [Lőrincze Lajos]: *Anyanyelvi konferencia – Veszprémben*. Édes Anyanyelvünk 1985/4. 5.

Pomogáts Béla: *Búcsú egy műhelytől. Visszatekintés a történelemre. (Lőrincze Lajos emlékének)*. Nyelvünk és Kultúránk 2012. 4. 7–24.